СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 212. Джерзи Сіти, Н. Дж., вівторок, 11 вересня, 1934. VOL. XLII. No. 212. Jersey City, N. J., Tuesday, September 11, 1934. THREE CENTS.

ПОЖАР КОРАБЛЯ НА МОРЮ

ПОНАД 150 ЛЮДЕЙ ЗГИНУЛИ В ОГНІ Й ВОДІ.

СІ ГЕРТ (Ню Джерзі). — При побережу стейту Ню Джерзі скоїлася в суботу рано одна з найбільших морських катастроф в історії. Погорів пароплав пасажирський корабель „Моро Кесл". Число людей, що згинули від огню та води, виносить понад півтори сотки. Корабель зовсім знищений.

„Моро Кесл", котрий належить до „Ворд Лайн", знаходився в своїй поворотній дорозі з Гавани до Ню Йорку. За кілька годин мав він причалити до порту, коли яких 20 миль на полудне від маякового корабля „Скотленд Лайтшип" і всього яких 8 миль від побережа стейту Ню Джерзі, на кораблі викрито пожар. Було це коло 4-тої години рано.

Корабель негайно вислав радіові депеші з з просьбою допомоги. Радіовий оператор доносив, що корабель горить під радіовою кімнатою та що оператор не може довше говорити. Всі кораблі, вантажні й пасажирські, котрі знаходилися недалеко від поданого в депеші місця, поплили негайно на ратунок.

Страхіття пожару було тим більше, що почався він тоді, коли всі пасажири й більша частина служби корабля спали. Багато з них згоріли в огні. Інші пробували дістатися на коридори й на поклад, але неодин знайшов дорогу відтяту полумям. Пожар оточував їх з усіх боків.

Ніхто не знав, від чого корабель занявся. Дивним дивом, капітан корабля, Роберт Вилнот, помер у пятницю від нестравности; команду над кораблем обняв його заступник, Вилієм Ф. Вормс. Цей командував ратунковою акцією з правдивою самопосвятою. Під його командою працювала з посвятою вся корабельна служба. Вони передовсім старалися дістати корабель якнайближче до берега та спустити на море ратункові лодки.

Багато людей мусіли втікати перед пожаром у море. Багато мусіли це зробити так скоро, що не мали навіть часу наложити ратункові пояси. На їх нещастя море не було спокійне. Здіймалася якраз тоді ця велика буря, котра кілька годин потім перемінилася в справжній гураган. Серед збуреного моря вдержатися могли тільки найкращі пливаки. Щоби вдержати лодки на поверхні моря, треба було заєдно черпати з них воду.

На щастя, на радіову депешу „Спасай наші душі", на місце катастрофи спішили вже кораблі й судна прибережної сторожі. Корабель „Тампа" зачепив горіючий корабель та потягнув його до берега. Кораблі виловлювали пливаючих у воді пасажирів і моряків.

Остаточні підрахунки корабельної лінії подають, що від пожару згинули або пропали 156 осіб. З них знайдено тіла тільки 90 людей. Багато тіл викинуло море в ріжні місцевости на побережу стейту Ню Джерзі. Виратувано 401 людей. Командант корабля лишився на покладі до тої хвилі, поки його звідти не зняли прибережні сторожі. Тіло помершого капітана згоріло в пожарі.

Федеральний уряд уже почав слідство над катастрофою. Наперед покликані на зізнання офіцири й залога корабля.

ПІДПРИЄМЦІ НЕ ХОЧУТЬ ПОЛАГОДЖЕННЯ ТКАЛЬНЯНОГО СТРАЙКУ.

ВАШИНГТОН. — „Американський Бавовняний Ткальняний Інститут", організація власників ткалень бавовни, відкинув пропозицію юнії ткальняних робітників віддати спірну справу для розгляду розємному судови.

Іменована президентом Рузвелтом рада для розгляду ткальняного непорозуміння висказала з того приводу своє глибоке розчарування.

Рівночасно голова Інституту заявляє, що власники думають далі вести роботу, не дивлячися на страйк, себто думають наймати скебів (страйколомів) на місце страйкуючих робітників.

Місцеві юнії ткальняних робітників у полудневих стейтах закликають робітників вийти на масові пікети, не дивлячися на небезпеку від стрілянини сторожів фабрик та депутатів шерифів.

СТРАЙК ПАНЧОХОВИХ РОБІТНИКІВ.

ФІЛАДЕЛФІЯ. — Американська Федерація Панчохових Робітників розіслала в неділю заклик до своїх членів прилучитися до страйку ткальняних робітників. Робітники домагаються, щоби всі підприємці підписали нову угоду з робітниками.

Заклик відноситься до яких 85,000 робітників, з котрих коло 50,000 живуть у стейті Пенсилвенія.

ПРИГОДА РИБАКА З АКУЛОЮ.

ГЕМИЛТОН (Бермуда). — Ернест Гибонс, капітан рибацької лодки „Кюпид", пробував помогти пані Токер Норт витягнути на лодку пійману нею на вудку 5 стіп довгу акулу (пажора-людоїда). Як Гибонс вовтузився з рибою, акула зловила його зубами за праву ногу. Зуби протяли чобіт і застрягли в мясі. Капітан добув ножа, відважив акулі щоку й витягнув ногу рибі з зубів. Один з його моряків перевязав йому ногу й капітан пішов далі ловити рибу. Вернувшися домів, він пішов по лікарську поміч.

АРТИСТКА ГОЛОВОЮ ПОЛІТИЧНИ ПАРТІЇ.

Відома мадярська оперетков а артистка Сарі Федак, яка з триюмфом виступала в першорядних театрах у Відні, Парижі, Лондоні та в Злучених Державах (про Будапешт навіть не згадуємо), перекинулася на іншу ділянку суспільного життя, бо у вир політичної боротьби. Оснувала вона політичну партію „Національне Обєднання". Вже давніше пробувала вона пера і поміщувала статті у пресі на актуальні теми, гостро виступаючи проти уряду. Гіркий хліб опозиції мабуть не смакує, бо теперішня її нова партія буде проурядовою. Політики віщують їй навіть карієру і впевняють, що при найближчих виборах С. Федак виберуть послом до парляменту за її красномовність та великий політичний хист. Тепер у мадярському парляменті є три посолки: соціялістка Анна Кетлі, Ліля Мельцер з проурядової партії та монархістка баронова Филипа Орослі. Четверте місце займе мабуть С. Федак. Злобні язики впевняють, що С. Федак скоро розчаруєтся до політичного життя, бо легше бути політиком на сцені, ніж у щоденному життю. А покищо С. Федак не зражується тим і уладжує сходини нової партії та towмачить у голови своїм слухачам програму своєї партії.

З ХРОНІКИ КРАДІЖІВ.

Великі зловживання викрито при розбудові шляху в Ковлі. Контроля викрила в комітеті праці хабарництво, веденя фікційних списків праці та протекційну систему при постачанні матеріялів. Арештовано інж. Мих. Вітраха і Арт. Шульца.

ЗАЗДРІСТЬ КОШТУЄ $1,700.

Перед роками виїхав на роботу до Америки один чоловік, на назвище Лікар, полишивши дома жінку з дітьми. Хтось повідомив жінку, що її чоловік знайшов в Америці іншу жінку і про неї та дітей забув. Але одного дня прийшов з Америки великий лист з написом: фотографія. Жінка Лікаря подумала, що то певно мусить бути фотографія чоловікової любовниці, і без надуми кинула папір у вогонь, де він згорів. На другий день вона дістала другий лист від чоловіка. Лист був написаний з любовю до жінки і до дітей. У листі повідомляв чоловік, що в попередній посилці з написом „фотографія" він післав їй і дітям $1,700.

В ПЕРСІЇ ВТОПИЛИСЯ 300 ЛЮДЕЙ.

Вістка з Тегерану, столиці Персії, говорить, що в околиці між містами Тегераном і Мешидом була така велика повінь, що в її водах втонули понад 300 людей. Між утопленими багато дітей. Повінь знищила й змела з лиця землі четверту частину міста Табризу.

ЕКСПОРТ КАВИ.

За урядовою статистикою Бразилія вислала протягом одного року (від 30 липня 1933 р. до 30 липня 1934) 14,023,000 мішків кави за кордон. В порівнанні з 1932 роком експорт кави збільшено на 3,651,000 мішків.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ І ФОТОГРАФІЙ ЧЛЕНІВ І ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА ДО КАЛЕНДАРЯ НА РІК 1935.

Календар У. Н. Союза, який розходиться у багатьох тисячах примірників, є найліпшим середником до оголошувань поміж американськими Українцями. Хто має який бизнес, а залежить йому на тім, аби про нього знало як найбільше людей, повинен дати своє оголошення до календаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні. Ціла сторона, 34 кв. цалів, коштує $22.00; половина $12.00; чверть $7.50. Перша й остання сторона в части оголошень по $28.00. Хто хотів би в своїм оголошенню помістити також і фотографію, чи то свою чи свого бизнесу, мусить прислати з неї готову до друку кліш; коли ні, то понесить кошт виготовлення такої кліші з фотографії то значить, що його оголошення буде стільки дорожче коштувати, скільки виносить кошт виготовлення з фотографії друкарської кліші.

Текст оголошень мусить знаходитися в редакції по день 30 вересня б. р. Гроші за оголошення належить посилати рівночасно. Оголошення на кредит безусловно не будуть друкуватися.

Фотографії Братств і Товариств. Відділи У. Н. Союза, а також кружки співацькі і театральні, школи, банди, які є при відділах У. Н. Сюза (коли який кружок, співацьке товариство і т. п. не є при відділі У. Н. Союза, таких не будеться поміщувати у календарі), хотілиби, аби їх фотографії були поміщені в календари на 1935 рік, зволять їх присилати на адресу „Свободи" найдальше по день 30 вересня б. р. Рівночасно проситься присилати з фотографією чек або моні-одер, виписаний на імя „Свободи" на суму $8.00. Ці гроші ужиється на покриття коштів виготовлення з фотографії друкарської кліші. Місце в календари безплатно.

Всі фотографії мусять бути добре опаковані.

Всі письма належить адресувати:

"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., або P. O. BOX 346,
JERSEY CITY, N. J.

ЦАРСЬКИЙ ДВІЙНЯК.

Пекар Єдваков належав перед війною до найпопулярніших мешканців Петербурга. Він був двійняком царя Миколи II., а тому, що казав собі таксамо стригти бороду як цар, на вулиці всі за ним оглядалися. По революції про Єдвакова всі якось забули, аж тепер знов усміхнулося йому щастя: Большевики крутять фільму з життя царської Росії, а ролю Миколи II. має грати Єдваков.

ЖИВИЙ СЕЙСМОГРАФ.

У Челсмері, в графстві Сіррей, живе жінка, яка відчуває землетрус, хочби він навістив протилежний конець світа. Ця жінка висока красуня Сельвуд є сестрою милосердя. Вона відчуває кожний землетрус від 9-го року життя. Перший раз, коли відчувала землетрус, не могла встояти на ногах. Відтого часу перед кожним землетрусом Сельвуд дуже тремтить на всьому тілі.

НАЙДОРОЖЧИЙ ФІЛЬМОВИЙ РУКОПИС.

До фільми „За сто літ" написав сценарій відомий англійський письменник Велс. Фільму накручує на Ельстрі відомий режісер Леві Мільстон, який спеціяльно з тією метою приїхав з Голивуд до Англії. Кружляють поголоски, що Велс дістав найбільший гонорар, який колинебудь виплатили сценаристам Тієї цифри годі собі уявити. Деяким мірилом може бути цифра 100,000 долярів, яку заплатили авторови сценарія до фільми „Надходить зима".

ЛЮДИ ЛЕОПАРДИ.

В Африці є поширене тайне товариство „людей леопардів". Члени союзу перебрані в звірячі шкіри нападають на свої жертви й убивають їх приладом, зробленим зі сталі, що нагадує лапу леопарда. Ці душегубства є ритуальні, але з ними лучаться також убивства для грабежі. Викрити злочинців майже неможливо, бо ніякий Мурин не зрадить члена союзу, навпаки: вразі небезпеки буде йому помагати. Тому англійський уряд взявся до справи інакше. Замкнув 700 чорних чарівників до вязниці й заповів, що коли злочини повторяться, буде „чудотворців" вішати. Причина такої поведінки така, що муринські чарівники, це засновники та члени „Союзу Леопардів". Мають вони величезний вплив на людність, а використовують його, підбуюючи мешканців до найгірших злочинів.

ДИВНИЙ ЗВИЧАЙ.

В Індії панує звичай, що батьки вже малолітних дівчат видають заміж. Це впливає відємно на потомків. Англійці видали закон зі забороною женити дітей. Одначе Індійці обходять закон таким чином, що везуть своїх дітей на французьку територію і там женять. Одного дня в Янамі батьки поженили 90 дівчат від 5 до 10 років з хлопцями 15—18-літніми.

НОВІ ГРОШІ В БРАЗИЛІЇ.

Бразилія касує „мільрейси", а заведе гроші під назвою „крузейро", які матимуть по 100 центів. Центи „популярно" називатимуть „тупи", за назвою одного бразилійського племени. Крузейро вартуватиме, так як тепер мільрейс, трохи більше як 6 американських центів.

БРАЗИЛІЙСЬКА ІМІГРАЦІЯ.

Бразилія наладнала свої іміграційні справи до своєї нової конституції. Мають допускати з чужих країв не більше як 2 проценти імігрантів з того числа, що прибули до Бразилії за останніх 50 літ.

ПЕРЕКОНАВСЯ.

Андрій Паньків, що мешкав у Винніпегу, був завзятим і ревним комуністом. Рік тому він поїхав з жінкою та трома дітьми до „робітничого раю". Тепер він пише до вінніпеського адвоката МкКартія, щоб негайно продав його дім і спровадив його з родиною назад до Канади, бо не може жити в своїм вимріянім „раю". Хто ще вірить у комуністичний рай, нехай зробить, як зробив Андрій Паньків, а за знає гіркого досвіду.

ДАЛЬШЕ ПОРОЗУМІННЯ МІЖ ПОЛЬЩЕЮ І РОСІЄЮ

БОЛЬШЕВИКИ НЕ БУДУТЬ ПРОТЕСТУВАТИ ПРОТИ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ПОЛЬЩЕЮ УКРАЇНЦІВ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Нарешті виявилося, що не буде перешкод до приняття в члени Ліґи Націй совітської Росії. Представник Арґентини заявив, що хоч Арґентина в засаді проти приняття Росії до Ліґи, він не буде голосувати в раді Ліґи Націй, а цілком стримається від голосування. До останнього часу Пальца була також в опозиції проти Росії, та тепер стало відомо, що з Варшави прийшли інструкції польському представникови в Лізі Націй, міністрови справ закордонних Бекови, щоб він голосував за допущення Росії в члени Ліґи Націй.

Польща згодилася на допущення Росії до Ліґи Націй після того, як большевицький уряд дав ґарантію, що він не буде підносити в Лізі, чи деінде на міжнародньому форумі, ніяких питань, які обняті попередніми договорами Польщі з Росією. Між іншими договорами є очевидно й ризький мир. Крім того большевики ще раз зобовязалися „не втручатись у внутрішні справи Польщі" взагалі, а зокрема в питання національних меншин, з якими Польща може робити, що захоче, не боячись зі сторони Росії протесту, який вона моглаб зробити як член Ліґи Націй на підставі польського зобовязання супроти меншин і реґуляміну Ліґи в справі охорони прав національних меншин у ріжних державах.

БУДУТЬ ПРОДОВЖУВАТИ КОМЕДІЮ РОЗЗБРОЄННЯ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Між головою міжнародньої конференції в справі роззброєння, Артуром Гендерсоном, та французьким міністром справ закордонних Барту, прийшло до порозуміння в справі відновлення засідань конференції в справі роззброєння. Таке засідання має бути скликане десь у першій половині листопада.

ГІТЛЕР НЕ РОЗВЯЖЕ СВОЇХ БОЄВИХ ВІДДІЛІВ.

НІРЕМБЕРГ (Німеччина). — На зїзді своєї партії Гітлер заявив, що лише божевільні або брехуни можуть говорити про те, що він думає розвязати свої боєві відділи, так звані „штурмовики". Навпаки, Гітлер заявляє, що ці відділи будуть далі скріплюватися й ліпше вишколюватися, бо вони потрібні для партії й для цілої Німеччини.

В цей день відбулася чергова парада гітлерівців, у якій узяли участь 136,000 осіб. Парада тягнулася 5 годин.

ПЕТЕН ГОВОРИТЬ ПРОТИ ВІЙНИ.

ПАРИЖ (Франція). — На обході двацятої річниці бою над Марною воєнний міністер Франції, маршал Петен, виголосив промову в місті Мо. В своїй промові Петен відмітив хоробрість і славу тих, що полягли в боях над Марною, чи брали в них участь. Крім того він пригадав, що поруч з французькими героями лежать також останки німецьких героїв.

Навязуючи до цього своєю промову, Петен говорив, що дух мілітаризму лежить глибоко в натурі Німців і він поміг їм доконати в багатьох випадках чуда, але Німці не повинні забувати того, яку руїну й знищення всього принесла війна. Тому він радить Німцям не пхатися до нової війни.

ЯПОНЦІ СПРОСТОВУЮТЬ.

ТОКІО (Японія). — В звязку з посилкою Італією нових своїх військ та великих запасів зброї й боєвих припасів до своїх африканських кольоній, рознеслася чутка, що це Італія робить на те, щоб не допустити просякання японського краму та капіталу до Африки. Кажуть, що вже тепер Абисинія знаходиться економічно цілком в руках Японців.

З японських джерел заявляють, що нічого подібного Японія в Абисинії не робить і вона не думає поширювати своєї економічної експанзії в Африці. Тому Японці не бачать причин до воєнних заходів Італії в своїх кольоніях.

ЗНОВУ ВОРОХОБНЯ В АВСТРІЇ.

МАРІБОР (Юґославія). — Через кордон з Австрії прийшли відомости про нові заворушення в Каринтії. Там прийшло до сутичок з одної сторони між фашистівською гаймвером, яка у місті Кляґенфурті напала наполіцію, та з другої сторони між реґулярною армією й католицькою воєнною організацією штурмовиків, яка тісно звязана з армією.

КІНЕЦЬ ЗАГАЛЬНОГО СТРАЙКУ В ЕСПАНІЇ.

МАДРИД (Еспанія). — Поліція арештувала провідників загального страйку, який був призначений на 48 годин часу. Після 18 годин страйку арештовані лідери завізвали страйкарів спинити страйк.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holiday at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОГОДА, ЧИ ПОРЯДОК?

Волтер Дюренті, московський кореспондент „Ню Йорк Таймсу" телеґрафує до цеї ґазети депешу про гострі випади московської „Правди" зприводу недостачі ярини в Москві й інших містах під большевицькою владою.

Зі статті „Правди", так говорить депеша, виходилоб, що в Росії городина зародила прегарно. Як каже „Правда", ярини повно, як за „нової економічної політики", себто в тих часах, коли на приказ Леніна закинено большевицьку господарку та верненося до капіталістичної продукції і торговлі. Ярини є подостатком на полі, але нема її на ринку. Зародила, хоч плоти городи, але нема її в горшку робітника.

Коли ярина зародила, а нема її в торговлі, то це мусить усякого думаючого чоловіка застановити: Чому це так? Через кого, чи через що, ярина не попадає з поля в торговлю й до кухні?

Скільки разів досі Росії не вистарчало збіжа, або ярини, або мяса, то уряд шукав виновників або в природі, або в своїх противниках, контрреволюціонерах, націоналістах і кулаках. Чи й тепер завинила погода, посуха або злива? Самі урядові ґазети признають, що погода дописала. Чи може завинили контрреволюціонери та кулаки? Ні Сільські робітники працювали як слід, коли ярини є подостатком.

Пригадка про еру „нової економічної політики" помагає розвязати питання. За цеї „політики" селяни продукували ярину приватно, працюючи на власну відповідальність на приватній землі, везучи ярину на ринок власними возами, продаючи її як приватну власність, словом, ґаздуючи, як у капіталістичнім порядку. Нині цього нема. На місце дрібних власників прийшов один великий власник — держава. Селяни втратили приватну землю: вона стала державною власністю. Все, що селянин виробить на землі, не є його власністю, а власністю держави.

Цього роду господарка має на перший погляд ока багато арґументів за собою. Мовляв, все буде ведене на велику скалю. Все буде ощадніше, дешевше, краще для всіх. Та жива дійсність каже тепер що іншого: ярини на ринку нема. Хто хоче купити її, не може. Ярина зародила, але люди її не споживають. Висновок ясний: завинила орґанізація. Орґанізація не була привавна, капіталістична, але державна, комуністична. Ясно: завинила комуністична господарка. Вона не виправдала своїх обіцянок. Вона не зорґанізувала як слід розділу засобів поживи.

„Правда" репетує отверто, сподіваючися криком і загрозами підогнати недостаючу орґанізацію. Та чи вдасться це большевикам? Чи не прийдеться знову винувати погоду, або контрреволюціонерів, або кулаків, або українських націоналістів?

О. Сновида.

ЯК ВОВКА НЕ ГОДУЙ...

„Як вовка не годуй, а він все у ліс дивиться". Ця приповідка пригадалася мені, коли я прочитав про акт порозуміння між французькими соціялістами і комуністами. Отже соціялісти з так зв. СФІО у Франції, з 2-го Інтернаціоналу постановили зробити з аґентами з Москви „єдиний фронт". А точки того договору м. і. такі: спільна боротьба з фашизмом, „проти гітлерівського терору", „за звільнення Тельмана", а „в часі спільної акції абі партії стримуються від взаїмних атаків, лайки і критики".

Але на таке пішла не лише французька соц. партія, а й російська соц. демократія. На зборах СФІО, що ухвалили спільну акцію з комуністами у Франції, були присутні представники російської соціял-демократичної партії, що теж належить до 2-го Інтернаціоналу. І ось — пише французька преса — ті російські соціялісти (меншевики), яких товаришів Москва гноїть по тюрмах і висилає на Соловки, — рішили, щоби не „утруднювати французьким товаришам акції порозуміння з комуністами" — не підносити протестів проти переслідування своїх партійних товаришів у Москві. За це Французи їм подякували і назвали їх крок „великодушним".

Так стоїть справа. Очевидно, не про боротьбу з фашизмом іде мова, **бо фашизму у Франції нема.** Всі ті, які борються з радикально-соціялістичною клікою і з масонерією у Франції, що завинили аферу Ставіського — боряться лише проти надужить режіму, за те між іншим, щоби президент републики мав такі самі права, як в Злучених Державах Америки (право розвязання палат), а парлямент — щоб мав не більше прав, як в Анґлії (де він не має права робити буджетних предложень), щоби кабінети у Франції не мінялися що три місяці (що унеможливлює всяку сталу політику), щоби не потуралося злодіям, щоби не розкрадалося буджету, щоб не большевізовано школи щоби радикально - соціялістичні синдикати не приказували державі й інше. Всі ґрупи, що виставляють оцю програму — застерігаються проти „італійських метод", не хочуть ніяких фашизмів, але комуністи і соціялісти вибираються боротися з фашизмом! Отже є це чиста демаґоґія, яка має увіковічнити теперішній режім радикальної кліки у Франції. Але на цю демаґоґію пішли і соціялісти... Всі вони подали руку московським — проти власної країни. І цікаво — не лише ті французькі, яких Москва безнастанно лаяла зрадниками робітничої кляси, але й російські: пішли під команду Сталіна, який нищив і нищить їх товаришів у Росії і на Україні. Отже відтепер вони — на приказ Москви — протестуватимуть проти увязнення Тельмана в Німеччині, проти Гітлера — але мовчатимуть як затяті про переслідування селян і робітників, і власних товаришів-соціялістів у Росії і на Україні.

Чи це не є облуда? Чи це не є огидне підлизування під криваву диктатуру Сталіна тих, які нібито проти всякої диктатури?

От на це хочемо звернути увагу читачів: на факт, що як соціялістичного вовка не годуй — він все дивитиметься в комуністичний ліс. Звертаю увагу на це тому, що **небезпека ця грозить і нам.** В моменті остаточної розгривки — коли обурена на комуністичні затії і господарку, що нищить третій стан і особливо село — середня кляса повстає отверто проти комунізму, в цім моменті **соціялісти стають по боці Москви.** Так вони зроблять і в нас. Українські соціялісти в 1917 і пізніше — все пактували з комуністами; багато з них пішли в ряди комуністів. А тепер наші радикали і соціялісти в Галичині — тримаються дуже невиразної позиції супроти Москви. Проти Гітлера в обороні Жидів ідуть всею парою. А проти Москви... вже по тій угоді комуністично-соціялістичній не знають на яку ступати: цеж 2-гий Інтернаціонал, вониж до нього належать, мусять оглядатися на те, що він радить. Тому й не осуджують угоди з Москвою (як напр. їх орґан „Громадський Голос"). А коли 2-гий Інтернаціонал офіційно ухвалить угоду з Москою, то наші радикали подрипцюють за ним.

Ось це треба памятати. Боротися за національне визволення можуть лише національні партії й ґрупи, які інтереси нації ставлять на перший плян; не ті, які інтереси кляси — і то навіть не селянської, а жмінки робітників — висувають наперед. Соціялісти завше накладатимуть то з ППС, то з московськими комуністами. Бо найвища інстанція для них — не голос свого народу, а бюро Інтернаціоналу в Женеві чи в Москві. Це є грізна небезпека, з якою треба заздалегідь боротись і не робити собі ілюзій щодо 2-го Інтернаціоналу, таксамо як щодо 3-го. Завше в критичних моментах їх члени опиняться в рядах спільних або ППС або з Комуністичною Партією, з ворогами нації.

„ГОЛОД НА ПРИКАЗ"

Останніми часами анґлійська преса дуже обширно розписується про положення в Совітах, особливо на совітській Україні. Деякі з анґлійських денників виступили також дуже гостро проти того, щоб Анґлія голосувала за приняття Совітів до Союзу Націй.

„Морнінґ Пост" з дня 16 серпня пише в своїй редакційній статті під заголовком „Голод на приказ:

„Час до часу містили ми автентичні відомости про голод у полудневій частині Совітів, а крім того бачили ми низку фотоґрафічних знимок, які викликали одночасно і співчуття й жах, котрі годі описати. Знимки ці поробив потайки один з подорожніх, на Україні. Фотоґрафії, за які можемо поручити, що їх пороблено в останніх часах, себто цеї весни, дають наглядний образець цих страждань, які переходить нещасний нарід. На полях лежать трупи худих людей, тільки шкіра натягнена на кости. Ті, що осталися в живих, з обличем як у мерців, зі спухлими животами, покірливо ожидають смерти, щоб їх уратувала з мук. Положення не кращає; навпаки, чим далі, тим гіршає. Люди уже поїли коней, псів і котів, а навіть щурів та миші. Всяке зілля й коріння, хоч продовжують життя ціною страшних терпінь шлунка, але врешті доводять до смерти".

Далі автор статті згадує про дебату в палаті лордів (яка відбулася при кінці липня) й каже, що в давніших часах бували також випадки голоду, але тоді все уряд старався подати голодуючим негайну поміч. Трапляється й в Індії місцями голод, коли два роки не допише врожай, але тоді індійський уряд негайно береться до ведення ратункової акції. Творять допомогові осередки, негайно транспортують збіже до тих околиць, де недостає поживи, й укороткці небезпека проминає, „Але підчас цього голоду, який панує на Україні, недостачу поживи, спричинену невроджаєм, уряд ще побільшує своєю політикою". Совітський уряд забирає все збіже й мало що оставляє на засів; про прожиток і не згадувати.

Одним словом: на Україні „голод на приказ". Автор статті запитує врешті, чи Рада Союза Націй попросить представників Совітів, щоб докладно вияснили подані факти й щоб відповіли на обвинувачення, заки будуть приняті до Союза Націй. Чи може повірити їм на слово, як філянтропійній інституції з добрими намірами? — (Укбюро Лондон).

МОЇ ВІРШІ.

Мої вірші чисті як сльози,
„З модерних книг" не вчивсь я їх,
А в тінях буків і берестів,
І з низьких хлопських стріх
Я виніс їх — мої вірші,
З серця мого і з душі.

Мої вірші — сумні вони...
Я радости не знав ніколи,
Хіба часом чарівні сни,
А сам, як перекотиполе,
З місця на місце, як вічний Жид,
А Рідний Край в смутку привид.

Мої вірші — вінець туги
Я сплів собі на силу,
Бо рвали серце вороги,
Одну мою могилу
В спокою вони проминуть,
Травою поросте путь.

Мої вірші чисті, як сльози,
Нехай такі будуть,
Бо чужі слова душу морозять
І в блудну путь ведуть.
Нехай лиш рідне слово,
Як меч, буде готове.

Дм. Захарчук.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

МОСКВА ВСЕ ТА САМА.

Систематичне нищення всього українського большевиками та переслідування українського вчительства, увязнення його й висилки за межі України, пригадують ті часи найтемнішої реакції самодержавя, коли після ліберальних реформ царя Олександра II-го почався наново приплив реакції. В 1862 році в Петербурзі була царем затверджена „Височайшая" комісія для розслідження справи, яка називалася „Дело о распространенії малоросійской пропаганди". Головою комісії був тодішній царський сатрап князь Ґоліцин, а обвинуваченими були: вчитель Шевич, штабс-капітан Лобода, учитель ґімназії Стронін, учитель полтавського кадетського корпусу Шиманів, кандидат університетських наук Бекман та лікарі Портуґалів і Зеленський.

Справа була така. Після манїфесту 19 лютого 1861 року про звільнення селян з кріпацтва кілька вчителів та інтеліґентів у Полтаві почали орґанізувати недільні та суботні школи для неграмотних селян і міського населення. Всі вони були певні, що уряд тепер щиро хоче стати на шлях розкріпощення робітничих і селянських мас та хоче піднести їх на вищий культурний щабель. За короткий час ця ентузіястична інтеліґенція зорґанізувала кілька недільних шкіл, бібліотек, вечірніх читалень для народу, товариств народньої освіти й т. п.

Влада знала всіх членів цієї орґанізації як льояльних їй і не зачіпала їх так довго, поки не побачила в їх діяльности „малоросійской пропаганди". Отся пропаґанда виявилася в тому, що в листуванні Строніна з учителем Шевичем він говорив про необхідність вирішення справи „малоросійського язика" та „малоросійської" літератури. Тому ота царська комісія поставила Стронікови таке обвинувачення: „На підставі відомостей, які посідає комісія, вас обвинувачується у діяльній участи в орґанізації товариств для виклику, під виглядом розповсюднення грамотности, незадоволення в народі супроти уряду з метою відділення „Малоросії". Отже ні більше, ні менше, як державна зрада.

Не зважаючи на всі старання, комісія нічого не могла причепити обвинуваченим, крім „разработкі малоросійськаво язика і літератури", за що годі було карати судовою дорогою. Тому тодішне ҐПУ (охранка) постановило покарати всіх адміністративним порядком. І так вислано: Шевича в оренбурґську ґубернію, Лободу в пермську, Портуґалова також у пермську, Бекмана в самарську, Шиманова в курську, Строніна в арханґельську, а Зеленського лишено в Полтаві під доглядом поліції.

Так було в 1862 році й таксамо робиться в 1934 році. Тільки тепер царська охранка називається „Ґасударственное Політіческоє Управлєніє", а „молоросійськая пропаґанда" називається „націоналістичним ухилом". Не змінилося лиш обвинувачення за „атдєлєніє Малоросії від Росії". На місце князя Ґоліцина став червоний князь Постишев. Місця висилок лишилися ті самі, куди висилають у тому самому „адміністративному порядку".

Колись будуть наші потомки читати про ці справи в архівах, якщо такі архіви збережуться для них, і ще раз переконаються, що від царя Олексія й до самодержця Сталіна Москва незмінно йшла одним шляхом нищення всяких прояв „малоросійської пропаґанди", які неминучо виникали яскраво, вириваючися з підпілля, тоді, коли в Москві наступала кріза, чи являлися спроби трохи побавитися в лібералізм.

В. К.

В. В.

ЯК ШЛЯХТИЧ ВИЙШОВ НА ПІМСТІ

(Оповідання).

(5)

Його руки тряслися так, що довго порпав у кишени, заки витягнув сірники. Ще довше порпав між сірниками, заки вхопив у пальці один і засвітив.

Судорожно захлипав. Слези ринули з очей...

Лютий комісар, хлоп, як скала без серця, розплакався з утіхи.

На причі лежав арештант горілиць. Очи заплющені, груди правильно підносяться і опадають.

Комісар сів на причі коло арештанта, бо троха не впав, так його обезсилило і коліна зґиналися. Сірничок зґас; засвітив другий.

— А може він саме тепер вмирає? — погадав.

Сіпнув арештанта за рукав і шепнув:

— Пилипе!

— А що там? — спитав арештант, розплющивши очи.

Сірничок зґас.

— Ти мабуть голодний? — спитав комісар.

— А ви хто? — спитав Пилип, бо в темноті не бачив.

— Комісар староства! — відповів комісар. — Ти своє вже відпокутував. — Питаю, чи ти голодний?

— Ні, пане комісарю.

— Тиж три дни не їв нічого.

— Пусте! Я вже привик до того, бо се мені не першина. Що правда, я в арешті ще ніколи не сидів, та голодував нераз. З біди.

— Як хочеш, то можеш відійти. Як не хочеш в ночи, то про мене, лишися тут до рана. Я тебе погодую, щоби тобі не дуже дошкулював голод.

— Їсти не хочу. Піду зараз. Спаси вам, пане комісарю, що випускаєте мене в ночи, бо в днину, коли ходять люди мені було би стидно виходити з арешту.

Комісар вдоволений був, що арештанта спекався в ночи і поки що ніхто не буде знати про той тридневний протизаконний арешт без хліба і без води.

Федьо встав, комісаря вхопив за руку і поцілував, кажучи:

— Спасибі вам, пане комісарю за те, що так скоро пускаєте мене, ще й наґодувати хотіли. Впевняю вас, що Федь Закотило вміє бути вдячний.

Федь вийшов. Комісар далі стояв коло причі і туманів. Він ще не вірив, що так добре скінчилося. Нарешті пригадав собі, що перед хатою мабуть ще стоїть фірман з кіньми. Вийшов. Фірман справді ще стояв, хоч вже був непотрібний. Та він не сумнівався, що дістане „на пиво".

— Подай мені рушницю і заяця! — сказав комісар, стоячи на порозі.

Фірман став рукою шукати в колясці і відповів:

— Нема ні рушниці, ні заяця. Пан комісар мабуть не взяли.

— Взяв! Тямлю цілком добре.

Комісар сам приступив до коляски. Рушниці і заяця справді не було.

— Хіба по дорозі виховзнулися з коляски!...

— Та хіба! — сказав фірман.

— Погано! Назад їдь поволи і дивися на дорогу. Тепер в ночи ніхто не їздить, не ходить і мабуть ще ніхто не знайшов моєї зґуби.

— Хібаж я знаю, куди ми їхали? — відповів парубок. Як би ми були їхали дорогою, то зґуба безпечно знайшлась би, бо аж до самого рана лежала би каменем на місці, на котрім зсунулася з воза. Там ми їхали полями, ще й блудили. Я знаю тільки наш шлях, не точно дорогу, не те вузьке місце широкого шляху, котрим котився наш віз... Я й не зараз поїду назад, бо коні втомлені. Переночую в заїзді і поїду аж рано.

Бельчарський закляв. Забув дати фірманови на пиво, відвернувся і пішов до свого мешкання. Відчинив, увійшов і засвітив свічку, що все стояла на малій поличці, прибитій до стіни коло дверей.

— А то що?! — аж голосно спитав сам себе.

В першім кімнаті всі шафи були повідчинювані, всі шуфляди повитягані. Все те, що раньше було в шафах і в шуфлядах, тепер лежало порозкидане по цілій кімнаті.

— Се ясне, тут були злодії! — погадав.

Пішов до другої кімнати. Там було таксамо. І вся постіль стягнена з ліжка, порозкидана.

— Якісь чудні злодії! — погадав. — Не забрали, тільки порозкидали. Хіба хтось сполошив їх, і вони своєї роботи не докінчили?

Увійшов до бічної малої кімнатки, котра йому була за комору. Тут не було такого безладдя, лиш дечого комісар не годен був добачити. Щезла шинка, що раньше висіла на гаку, з жердки щезли дві метрові ковбаси, пропав бохонець хліба, пропали три пушки сардинок і скринка з десятьма фляшками горівки з фабрики ґрафа Потоцького в Ланьцуті.

— Може то голодний арештант яким способом відчинив свої двері і до мого мешкання? — було першою гадкою комісаря.

Подумавши троха, погадав:

— Цілої шинки і решти хіба не зїв би в трох днях... Горівки так багато не випив би. З собою не забрав, бо я добре видів, то відійшов з голими руками.

Щоби допевнитися, комісар пішов ще раз до арешту і оглянув двері. Замок був не попсований, двері також. Замкнув двері на ключ і від середини пробував, чи годен відчинити їх без ключа... Не годен! Оглянув докладно цілу келію, чи не знайде яких слідів шинки, ковбаси, хліба... Не було нічого з того, що пропало з комори. Крати у вікні були ненарушені.

Комісар вернувся і оглянув входові двері мешкання.

— Свої і мої двері відчинив би хіба, як би мав оба ключі! — погадав. — Годі подумати, щоби мав їх.

Бельчарському зробилося душно. Пішов до вікна, щоби його відчинити. Ледви доторкнувся його, воно само відчинилося... Тепер комісар вже не сумнівався, що злодій вліз до хати вікном і вікном вийшов, за собою лиш притуливши його. Вікно виходило на старий, занедбаний сад. За садом був яринний город.

Рано комісар покликав жанжандарма. Не кажучи йому нічого про тридневного арештанта, завіт його до свого мешкання і показав руїну, полишену злодієм, кажучи:

— З сих двох кімнат не вкрав нічого, лиш порозкидав. То мабуть був не професійний злодій, а якийсь мій ворог, що хотів дошкулити мені. За те обікрав мою комору.

Комісар вичислив, що з комори пропало.

— Котрої ночі се сталося? — спитав жандарм.

— Як сеї, то перед годиною другою. Могло статися вчора, або й позавчора. Я був три добі поза хатою.

Жандарм пішов. Три дні не було його. По трох днях зголосився до Бельчарського, рапортуючи, що злодія вже спіймав і привів з собою.

— Де він? — ситав комісар.

— В судовім арешті.

— Приведіть його до мого бюра!

(Дальше буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ПОВАЖНА ПОЛІТИКА І СПЛЕТНИКАРСТВО.

Питалися ґазетярі при висіданню з корабля з подорожі до Европи сенатора Вилієма Мекаду, що він думає про кандидатуру бувшого соціяліста Антона Синклера на уряд говернора Каліфорнії з демократичної партії.

Сенатор заявив, що покищо він ще не може багато про це сказати. Він хотів би наперед розглянутися в ситуації, пізнати всі факти та переконатися, що вони значать.

Тим ріжниться думаюча людина від сплетника: сплетник говорить, не розглянувшись у ситуації, не пізнавши всіх фактів і не переконавшися про їх значіння.

ЯКБИ ТАК СТО ЛІТ ТОМУ..

Вже багато наговорилися люди про появу морської „передпотопової" потвори в заливі Лох Нес у Скотії. Описували її страшними словами, присягалися, кажуть, що фотографували потвору.

Тепер до Ню Йорку приплив анаанґлійський корабель „Меджестик", котрий команда післала на розслід потвори спеціяльних свідків. Ці переконалися, що те, що всі вважали за потвору, це останки німецького обсерваційного бальона, так званого „блимпа", котрого перед показується з води при кождім відпливі моря.

Замісць історії з морською потворою маємо тепер тільки історію про те, якто з маленького, кривенького, з хвостиком як шило, зробилося сто вовків, і як зі сто вовків назад зробилося щось маленького, кривенького, з хвостиком як шило.

Якби так це сталося не нині, в часі телеграфів і друкарської преси, то ще й досі люди вірили би певно, що в Скотії жиє допотопна потвора.

НЕБЕЗПЕЧНО НАДУВАТИ РІЧИ, ЯКІ МОЖНА ПРОКОЛОТИ.

Тижневик „Сатердей Івнінґ Пост" помістив статтю проти заходів президента Рузвелта за відбудову краю.

Відомо, що в Америці можна виступати й проти президента краю, і критикувати кожду його політику. Але цей виступ „Сатердей Івнінґ Поста" звернув на себе увагу пе-переловсім двома річами: перше, що автором статті є самий бувший президент Злучених Держав, Герберт Гувер; подруге, що автор статті критикує політику Рузвелта як противну поняттю свободи. Маємо в цей спосіб комбінацію великих річей: великий, міліоновий тижневик, важна особа і арґумент про загрозу для важної справи, бо горожанської свободи.

Тимчасом секретар Ікес питається: Кого позбавляється свободи?

Розглянувши статтю, він доказує, що в Америці загибає свобода упривілейованих людей. Свобода визискувачів.

І роздутий арґумент величезного журналу, з його важним автором і страшним арґументом, виглядає тепер як великий бальон, котрий проколено малесенькою шпилькою.

Жінка та вояк.

— Чим ріжниться жінка від вояка, який є на фронті?

— Не знаю.

— Цеж дуже просте: Ніколи не знати, що жінці може встрілити до голови, зате все знати, що може встрілити воякови в голову.

З ЮВИЛЕЙНОЇ КАМПАНІЇ У. Н. СОЮЗА.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Комітет 40-літнього ювилею У. Н. Союза подає до відома всім членам місцевих відділів, які беруть участь у відсвяткуванню ювилею, що отримав з ріжних сторін Америки відомости, з яких виходить, що позамісцеві українські громади звернули увагу на нашу громаду та дуже пильно слідять за тим, як наша громада відсвяткує 40-літній ювилей У. Н. Союза.

Причина та, що позамісцеві громади вважають нас за найбагатших і найщасливіших, тому, що в нащій громаді знаходиться головна канцелярія У. Н. Союза, головний радний У. Н. Союза, щирі українські патріоти, що є урядниками місцевих відділів, а в додатку є в нас велике число членів У. Н. Союза, бо перевищає сім соток.

Позамісцеві громади сподіваються від нашої громади великого поступу з нагоди того ювилейного свята.

Ювилейний Комітет передбачив це давно. Тому він постарався сповнити свої обовязки як слід. Комітет певний себе, що невдача, яку дехто бажав би спричинити, не відверне його від праці. Комітет далі працює і докладає всіх енерґічних старань, щоби наше ювилейне свято випало якнайкраще та щоб наша українська громада могла повеличатися своїм патріотичним поступом.

Щоб дійти до ціли, до якої прямує ювилейний комітет, потрібно загальної помочі членів місцевих відділів У. Н. Союза. Тому Ювилейний Комітет рішив пригадати всім членам місцевих відділів, щоби памятали за те, що їх обовязком є прийти на ювилейний концерт в день 30 вересня 1934 року.

Ювилейний Комітет.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Вільних Козаків, від. 316, повідомляє, що місячні збори відбудуться в четвер, 13 вересня, точно в годині 8-мій ввечір. Проситься всіх членів кочне прийти на ці збори, бо є важні справи до порішення. Довгуючі члени зволять вирівнати свої залеглости, щоб опісля не було нарікань, як товариський уряд поступить після статута. Суспендовані члени хай прийдуть на збори і вирівнають свої залеглости, то будуть приняті наново. — В. Гурянський, секр.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БРУКЛИН, Н. Й.

Голосуймо розважно.

Український Політичний Демократичний Клюб, що міститься під ч. 186 Бедфорд евеню, вважає своїм обовязком пригадати нашим ситизенам зприводу наближаючихся виборів, що ми, Українці, держимо з реґулярною демократичною орґанізацією на чолі з Линтоном. Поляки ідуть з другою партією, д-ра Фрідмена. Вправді польські ґазети подають, що Українці покинули стару політичну машину і перейшли до табору Фрідмена, але це минається з правдою.

Укр. Дем. Клюб рішив на своїх зборах поперти групу Линтона. Для цеї справи вибрано пропаґандивний комітет, до якого ввійшли: лідер Петро Малицький, Петро Дубовецький і адвокат А. Дячун Члени Клюбу рішили, щоб українські горожани віддали дня 13 вересня, при правиборах, свої голоси до асембли: ч. 7 Абрагам Р. Карзман, ч. 17 Йосиф Линтон і Нора Квин до стейтового комітету. До конґресу: Джан Дж. Делері, на стейтового сенатора: Ґравфорд.

Сповнім свій горожанський обовязок і голосуймо на тих кандидатів.

Комітет Клюбу.

ЛОС АНДЖЕЛЕС, КАЛ.

Українське мистецтво на Los Angeles County Fair.

Отсе перший раз матимемо в полудневій Каліфорнії виставу українського мистецтва під назвою "Ukrainian Household Art". Вистава відбудеться на Los Angeles County Fair, починаючи від 15 до 30 вересня.

Громадяни Осип і Анастасія Кочан з Джолієт, Ілл., і артист Василь Якібюк з Шікаґо надіслали на мої руки артистичні вироби вартости $350 і тим уможливили виставу. Ми вже маємо призначену "Display Case", в якій будуть виставлені виключно українські вироби. По Los Angeles County Fair будуть ті річи виставлені в May Co., в однім з найбільших склепів в Лос Анджелес. Mr. Elliott, один з головних завідателів того підприємства, запросив, щоби українське мистецтво виділо в їхнім склепі. Річи арт. Якібюка будуть виставлені на продаж, а річи гром. Кочанів буде можна собі замовити, бо тут вони призначені для розголосу між чужинцями та оцінки нашого українського мистецтва.

Los Angeles County Fair представляє найбільшу агрикультурну виставу полудневої Каліфорнії. Будинок, який містить оту виставу, є 800 стіп довгий і має 120 тисяч квадратових стіп. Вистава розміщена на 200 акровій площі. Буде понад 30,000 індивідуальних вистав вартости 15 міліонів долярів. Призначено понад 100,000 долярів на нагороди. Останнього року перешли через браму понад 350 тисяч люией. Цього року сподіваються пів міліона відвідувачів. Вже з того видно, що це буде одна з найбільших повітових вистав в Америці. Чверть міліона долярів витрачається щорічно на приготування вистави, на якій побачимо сім тисяч домашньої скотини найкращого хову, як також десятки тисяч домашнього птацтва. Минулого року виставлено на виставі малярсько-різьбярські твори, вартости пів міліона долярів. І цього року буде тесаме, тільки на більший розмір. Це є тільки дуже скупі подробиці повітової вистави в Лос Анджелес.

Інформатор.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

П. Н. — Замало доброї волі й патріотизму, щоби писати добрі вірші. В першу чергу треба добре знати мову.

Д. Д., Ню Йорк, Н. Й. — Те, що оповідав Вам комуніст, котрий вернувся з Совітів, є загально відомим. Як це він сам напише, або написане Вами підпише, тоді надрукуємо. В таких справах, де проголошується чиєсь імя, треба бути осторожним.

Злобна сусідка.

Мати оповідає сусідці, що її дочка привела на світ дитину, яка важить усього пять фунтів.

— На ті два місяці, що ваша дочка є по шлюбі, то зовсім досить — потішає її сусідка.

ЛЮДОЇДИ НА ЕМЕРИТУРІ.

Голі поліцаї.

Поліція у французькому Конґо це виключно Ніґри. Білі комісарі мусять добре вважати, щоби такого поліцая не післати на місце, де жиє його племя, бо тоді годі на такого поліцая здатися. Зрештою нагі Ніґри, узброєні в крісі, це не тільки знамениті поліцаї, що лише арештують, але також збирають податки.

Податок мусить у французьких кольоніях платити кожний Ніґер, а саме **30 франків від голови річно**. На наші відносини це дрібниця, одначе в країні, де майже нема нагоди для заробітку, це величезна сума.

Нині мусять платити цей податок і людоїди, та людоїдів, що дійсно ще нині їдять людське мясо, вже небагато, бо це мясо вийшло вже з моди. Молодий Ніґер не торкнеться людського мяса, а старі також цієї страви нині не хочуть, хоч, не стидаючись, оповідають про пири, на яких заїдали мясо своїх ворогів. Нині їх можна назвати **людоїдами на емеритурі.**

Моральности в нашому розумінні ті люди не знають, головнож противне для них є законне подруже. **Жінка це чоловікова домашня звірина**, що мусить гарувати від ранку до вечора. Жінками свобідно торгують, а жінку спадкоємець дістає так, як хату або худобу. Буває таке, що **син дістає по батькови власну маму** та жиє з нею, а попри не з іншими жінками, які йому дав батько.

Білих людей, головно місіонарів, начальники Ніґрів приймають щиро, а про їх прихід начальники повідомляють себе взаємно через радіо, себто **через порожний пень дерева, в який ударяють то скорше, то помаліше**, так, що пень видає звуки, а ті звуки в сусідньому селі переловлюють такимже пнем. Себто є це свого роду ніґерське радіо, яким порозуміваються, хоч не вміють ні читати ні писати, а ходять у більшости нагі. Коли прийде яка місія, вистане, коли вона скаже начальникови, куди хоче йти, щоби він повідомив через таке „радіо" про прихід місії, а там уже жде на неї всеньке село.

Найцікавіше, що Ніґри зовсім не злякаються, як побачать на головами французький військовий літак. Вони до чудес білих людей так привикли, що взагалі не є для них нічим надзвичайним. Не манять їх теж культурні одяги, хіба ніґерські жінки тужать за прикрасами й одежами білих жінок.

Поганий сон.

Жінка будить чоловіка, який кричить крізь сон:

— Що тобі, Степане?

Чоловік: Мені снилося, що я живу в хаті, яку я сам будував.

Новомодна жінка.

Жінка (до чоловіка): — Сховайся в шафу! Йде мій коханець!

На маневрах.

Капраль (до вояка): Грицуляк, чи ти не бачиш, що ти уложився простісенько перед ворогом, який є напроти тебе?

Вояк: Так, одначе я за високою скелею, яку я уявляю собі.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

БРУКЛИН, Н. Й.

На будову Музею.

Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 22 У. Н. С., на своїх місячних зборах між іншими справами обговорювало справу українського національного Музею в Празі та ухвалило в товариської каси на ту ціль $10. Жертву переслано через Обєднання.

Михайло Баглай,
секр. 22 від. У. Н. С.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ.

На визвольну боротьбу.

До Обєднання переслано $15 з пікніку, який відбувся дня 15. серпня. Жертва призначена на допомогу визвольній боротьбі.

В. Рекрут.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Збірка на Музей у Празі.

На заклик Стрілецької Громади у Филаделфії члени Стрілецького Гуртка ч. 9 у Нюарку, як також інші громадяни, зложили свої жертви, а то: по $1: Ю. Баранюк, о. В. Горохівський, І. Кльоц, І. Наконечний, Д. Чорнюк, І. Яцентий, В. Фейло; по 50 ц.: І. Пасічник, В. Осадчук, М. Яцентий, Т. Рудий, П. Смук, В. Кузів, П. Ковальчук, І. Паньків, К. Ковальчук, С. Мриглод, М. Варніцький, Ф. Салюк, В. Горбач, О. Оницук, І. Тарновський; по 25 ц.: А. Мудровський, О. Паньків, Й. Яцентий, Гецко, М. Шкільний, К. Яцентий, Д. Боднар. — Разом зібрано $16.25, які вислано до Стрілецької Громади. Збіркою занявся підписаний.

Юліян Баранюк.

БРІДЖПОРТ, КОНН.

Збірка на повеням.

В неділю, 5. серпня, на хрестинах у громадянина Івана й Теклі Гаврищків зложили присутні гості жертву в сумі $6.50 на допомогу жертвам повені в Галичині.

Наталка Шмігельська.

НЮ ЙОРк, Н. Й.

З гостини на Музей.

Дня 3-го вересня ц. р. відбулася в домі гр. М. Сербинських повесільна забава з нагоди одруження їх дочки. Приявні гості при гарній забаві не забули і за Рідний Край, і на поклик Семена Угорчака зложили жертву на Музей Визвольної Боротьби в сумі 20 долярів. Жертвували: С. Угорчак $10; М. Сербинський $3; Д. Мотюк і М. Гладун по $2; М. Кулеба, С. Іван і А. Рігель по $1.

Семен Угорчак.

АВАТУРНИЧИЙ КОРОЛЬ КОРСИКИ.

5. квітня 1736 року принесли французькі часописи вістку, що задивувала світ: Корсиканці хочуть проголосити своїм королем Німця, який кілька днів тому причалив до Альєрії.

Зпочатку приняли цю вістку за жарт. Та вже чотирнацять днів пізніше появилася поважна стаття в тих самих часописах. Між іншим сказано там було, що Німця, барона Теодора Нойгофа, Корсиканці проголосили регентом і першим королем Корсики. Европейські кабінети чудувалися та питалися: „Хтож це той король Корсики? Хто це той барон Нойгоф?"

У 90-тих роках 17-го століття служив у французькому піхотному полку в Меці німецький барон Леопольд Вільгельм Нойгоф. Він мав двоє дітей: дочку та сина Теодора, що родився 1686 року. Той Теодор завдяки протекції як паж Орлеанської архикнягині дістався на французький двір. Князь Пфальц-Біркенфельду давав Найгофови становище поручника в альзацькому полку, та він не приняв того становища. Йому більше подобалося веселе життя в Парижі. Вступив тут на службу як офіцир до полку курсільонських драгунів.

У тих часах був на вершку слави ірляндський банковий обманець Лов, який своїми обманами довів до величезного краху всі европейські держави. Люди вірили Ловови та давали гроші за папірці „великого" Місісіпського банку.

Найгоф заприязнився з Ловом. І Нойгоф збирав міліони грошей, та скоро їх тратив. Та коли прийшов кінець обманцеви Ловови, Нойгоф опинився прошаком. Ще якийсь час жив на ласці сестри. Вкрав їй ріжні дорогоцінности, більшу суму грошей тай утік.

Довший час не було нічого про нього чути. Знали лише, що виїхав насамперед до Анґлії, опісля до Голяндії, а звідси вже з грішми та поручаючими листами до Леванте. Тут пропав і слід по Нойгофі.

Вже й забули були про Нойгофа, коли він знову виринув як... король Корсики! Жадний волі народець острова Корсики приняв Нойгофа з одушевленням. На Алесанських полях 15. квітня Нойгофа коронували на корсиканського короля під імям Теодора І. А що не мали корони, увінчали його зеленим лавровим вінцем.

9-го травня 1736 року Ґенуенська република виповіла війну Теодорови І. Він вирушив на війну з невеликим, одначе одушевленим, хоробрим військом. Побідив у кількох менших сутичках, заняв пристань Бастію та побив Ґенуенців у більшій битві біля Фуза Роса 29. червня 1736 р. Та відтепер стало Теодорови І. не щастити. З провідниками Корсиканців почалися суперечки, а головна причина була: недостача грошей. Нойгоф виїхав за кордон. За гроші, що їх дістав від амстердамських торговельних домів, вернувся на Корсику. Тут уже були Французи. Вони вихіснували неприсутність Нойгофа та обсадили остров сильним відділом війська. Зажадали видачі барона Теодора Нойгофа.

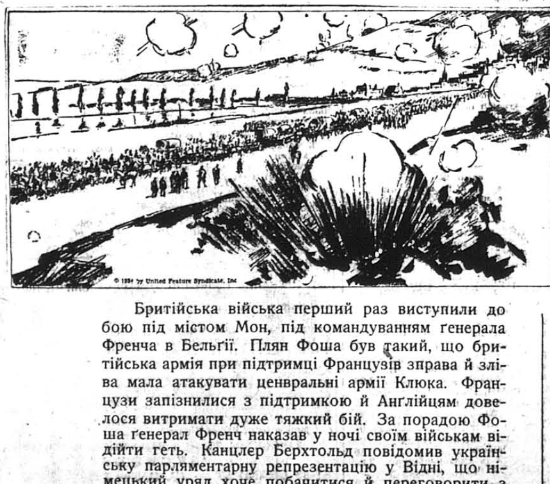
Теодор І. утік до Неаполю, потім до Риму, Венеції, Тунісу, Кельну, Берліна. Всюди шукав прихильників для своєї справи та підмоги. Ще раз вернувся з двома англійськими кораблями. Та вже було запізно. Звідусіль домагались уряди видачі Нойгофа, тому, що він поробив велитенські довги на рахунок Корсики.

Як нещасний утікач, промандрував майже всю Европу, аж поки ця його життєва комедія не закінчилася трагічно в Лондоні в 1749 році. Його замкнули в тюрмі в Кінгсбенч, у якій сидять ті, що не можуть заплатити довгів. Щойно в 1755 році на основі ухвали парляменту вийшов Нойгоф на волю. Та король Корсики не занявся. Король Корсики мусів голодувати та просити милостині. Помер 11. грудня 1756 року. Похоронили короля Теодора І. на кошт дому вбогих.

Славний актор Гарвік уладив добродійну виставу для Нойгофа. Та з доходу з тої вистави могли ледви покласти вінець на могилі Нойгофа.

СВІТОВА ВІЙНА ДВАЦЯТЬ РОКІВ ТОМУ. — 23. СЕРПНЯ. — НІМЕЧЧИНА ЦІКАВИТЬСЯ УКРАЇНЦЯМИ.

(42).







Британські війська перший раз виступили до бою під містом Мон, під командуванням генерала Френча в Бельгії. Плян Фоша був такий, що британська армія при підтримці Французів зправа й зліва мала атакувати центральні армії Клюка. Французи запізнилися з підтримкою й Англійцям довелося витримати дуже тяжкий бій. За порадою Фоша ґенерал Френч наказав у ночі своїм військам відійти геть. Канцлер Берхтольд повідомив українську парляментарну репрезентацію у Відні, що німецький уряд хоче побачитися й порозумітися з українськими провідниками. Було рішено, що до Берліна поїде голова репрезентації, д-р Кость Левицький. Він хотів узяти ще когось зі собою, та між українськими послами не було порозуміння, кого післати, й д-р Левицький поїхав сам.

Японський імператор Йошігіто формально проголосив Німеччині війну 23. серпня 1914 року, в шестій годині вечором. Німецький посол у Токіо, князь Рекс, покинув негайно Токіо. На Далекому Сході розпочалися воєнні операції Японців проти Німців. Німці не сподівалися цього й тому не були на час приготовані до боротьби з Японцями. Японська фльота почала висаджувати війська недалеко Кіо-Чао та інших місць, що були в руках Німців.

Бельгійська армія в день 23. серпня зазнала великої страти з огляду на свою нерозважливу хоробрість. На фронті біля Тієрлімон бельгійська команда кинула полк кавалерії, щоби прорвати німецьку боєву лінію. Відважно пішла бельгійська кіннота в наступ, наче на інспекційному перегляді. Виждавши відповідний час і давши їй наблизитися, німецькі скорострілі відразу почали сконцентровано стріляти в кінноту. За кілька хвилин з полку не лишилося нічого.

В суді.

— Ваше заняття?

— Шукаю заняття.

— Та я питаюся про ваше постійне заняття.

— То власне моє постійне заняття.